

D • N
28/5 1958

Socialdemokratiska ledare

I senaste numret av Vecko-Journalen har tidningens politiska redaktör, dr Stig Ahlgren, angripit statsministern. Det är inte för första gången. Enligt dr Ahlgren är hr Erlander en skojigt studentikos talare, men inte någon statsman, knappast en hyggelig politiker. Man viskar man och man emellan om att hr Erlander är förbrukad, och man väntar på att en annan och större figur, socialminister Torsten Nilsson, skall göra sin entré, skriver dr Ahlgren.

Den socialdemokratiska pressen slår tillbaka. Så har det alltid sagts om partiets ledare, säger man. Branting, Wigfors, Per Albin Hansson, hur kritiserade har de inte blivit, ända tills man sedan de dött eller trätt tillbaka erkänner deras betydelse. Så är det också med hr Erlander. Att han blir angripen visar att han är bra. Om några år — låt oss hoppas att det dröjer många år — skall han bli värderad efter sina förtjänster och bli Brantings, Wigfors och Hanssons vederlike.

Förvisso verkar dr Ahlgrens inlägg i ämnet irriterande, inte bara på socialdemokrater. Hr Ahlgren är intelligent och kvick, ibland verkligt spirituell, men det är nästan alltid något obehagligt med honom. Det sägs att vissa personer offerar sin famnor för en lustighet; hr Ahlgren är flottare och offerar sig själv. Han har en fallenhet för det simpla, som endast markeras genom de stundom ädla (på något sätt vulgärt och mekaniskt ädla) gesterna. Det är en olycka, ett slags lyte — låt oss aldrig använda denne herre som tillhygge.

Men är inte den socialdemokratiska indignationen en smula falsk? Är det i god tro man jämför hr Erlander med Branting, Wigfors och Per Albin Hansson? Är det inte litet ohederligt då man säger att han måste vara lika bra som de, eftersom den antisocialistiska pressen angriper dem alla?

Läs den socialdemokratiska pressen och motståndarpressen för några årtionden, och ni skall finna att man på båda hållen haft skillnaden klar för sig.

Branting, Wigfors och Hansson blev ivrigt försvarade av sina partivänner och hetsigt attackerade av sina motståndare, det är sant. Och dock är bilden av dessa socialdemokratiska ledare på båda hållen till stor del densamma. Det är något av storhet såväl hos den försvarade och prisade som hos den angripne. Draget av patos, framtidsdröm och väldiga perspektiv finns hos Branting, och det erkänns av alla. Den intellektuella livligheten, sökandet, ett slags kylig lidelse genomgår Wigfors tal och skrifter; ingen kunde komma på den tanken att mannen var, eller är, obehaglig, en partiman som andra. Hansson, med bred marginal den minst fängslande i gruppen, kunde i försvarsfrågan sätta sin politiska framtid på spel för att hävda en bestämd åsikt, han kunde vara myndigt samlande, han kunde spela ut sig själv och sin känsla, en smula bleknad med åren, men med något kvar av ungdomselansen.

I detta sällskap hör hr Erlander inte hemma. Han är begåvad, pigg, rörlig och taktiskt skicklig, men det är en lägre kvalitet. Hans skämt kan locka till ett flatskratt i kammaren, men aldrig till ett leende i enrum. Hans förlugna ord om "landets statsminister" är förlugna just därför att han saknar all förmåga att uppbära dem. Då han häromdagen bad oss att — vid kullerbyttan i folkomröstningsfrågan — tro honom på hans ord, var vi alla redo att göra det, men alla kände också att hr Erlander inte kunde klara en så patetisk formulering; säkert är hr Erlander hederlig, tänkte man, men det är inte fråga om en hederlighet av format, en genomtänkt och lidelsefull hederlighet i omkastningen av ståndpunkt, utan en liten trivial hederlighet, byggd på inflation i god tro och reflexion.

Så känner säkert också hans trogna parti. Att kalla hr Erlander en stor man, eller ens en stor ledare, vågar man sig inte på. Efter elva år som statsminister är han fortfarande en ren partigångare, litet av en lustigkurre, litet av en man som är generad över att han nått en sådan befattning men i sköna ögonblick tror att han har kommit rätt. Lovprisandet lyckas inte riktigt — och det

17